

מפגש "קפה ששי"-4.11.11- רשמה והקלידה, נורית שטרנברג

מפגש פתיחת העונה השלישית של "קפה ששי" בקפטריה של בנין גילמן באוניברסיטת תל-אביב. הנושא: ארכיונים ואוספים אישיים

נוכחים: גליה דובידזון (סגנית יו"ר האיגוד וארכיון פתח תקוה), סטפן ליט (הספריה הלאומית), זוהר אלופי (גמלאית, לשעבר ארכיון חיפה), נמרוד דרורי (גמלאי, לשעבר בנק הפועלים), נורית שטרנברג (ארכיון שדה ורבורג), פנינה שפירא (ניר-עם), רחל משרתי (ספריה לאומית), חיה בקר (ארכיון אלברט אינשטיין), משה בירב (בית אברהם קריניצי, רמת גן), ליליק זקס (צופית), נוני ירון (פתח תקוה), שי דרורי (משמר חומרים דיגיטאליים), הדס אביבי ונילי לזין, (ארכיון רחובות), מאשה זולטרבסקי (יד טבנקין)

גליה: נושא הדיון – ארכיונים אישיים קונבנציונאליים

דיגיטאליים

ומעורבים

סטפן: (הציע לדון בנושא) בספריה הלאומית יש ארכיונים אישיים רבים. יש מבנה בסיסי לארגון הארכיון האישי.

החומרים מתחלקים 1. חומר אישי של תעודות, יומנים, צילומים וכו'

2. התכתבויות של אישים. בעידן הדיגיטאלי מתעוררת בעיה מה לעשות

עם המיילים?

3. כתבי יד, מאמרים, מחקרים.

4. אם היה אמן-סקיצות, טיוטות, וכד' שאלה,

איך לאחסן את האוספים בארכיון האישי?

נותן דוגמה- אוספים של הרופא ליאו קולפ שכללו, עתיקות, הדפסים, גלופות של דיר... סטפן מעלה בעיה במיון והרישום.

בעיה נוספת היא פרוק הארכיון או סידור י"ע גורמים שונים (לפעמים גם ארכיונאים) שפוגע בעקרון המוצא.

בעיה אחרת- משפחות מוסרות אוסף חלקי בשל ערך כספי או אחר.

זוהר: מספרת מה היה גורלו של ארכיון יהודה עמיחי שנמכר לאוניברסיטת יאל... יש

ארכיונים מסחריים שקונים פריטים בעלי ערך.

סטפן: ארכיון מקס ברוד נמצא בבית פרטי...

נורית: האם הספריה הלאומית קונה פריטים או אוספים?

סטפן: לפעמים הפיתוי גדול הספריה הלאומית נמנעת מקנייה ככל הניתן.

מאשה מה עושים עם הנתונים במחשב?

מה עושים עם חומר על דיסקטים ישנים?

זוהר: בקרה ב-1976 בארה"ב בארכיון הלאומי, הבעיה העסיקה אותם מאד.

שי דרורי: בסן-פרנסיסקו יש ארכיון מחשב שבו יש את כל הגרסאות של המחשבים

והתוכנות שרובם בפורמט שמיש.

זוהר: מפנה למאמרים בנושא של ד"ר אלסברג ושלה בנושא טיפול בארכיונים אישיים.

שיחה אודות ארכיונים אישיים המסודרים בארכיון כחטיבה ואוספי המשנה שלהם- כסדרה.

שיחה אודות הסכם שיש לחתום עם בעל האוסף או יורשיו.

מאשה מספרת על ארכיונו של יוסף תמיר שלא נשאר שלם ונמסר על ידו לארכיונים שונים

לפי תחום העיסוק של תמיר.

זוהר מציעה ליזום פגישה עם חברי איגוד הסופרים ולדון עמם על סוגיית ניהול ושימור

מסמכים ויצירות במחשב ובעיקר התכתבות באימייל.

נמרוד: מספר מניסיונו בבנק הפועלים על אנשים שאוספים ניירות וטפסים...

שי: ניתן לשמר דיגיטאלית חומרים מכל הפורמטים.

יש תוכנות מיוחדות לרישום התכתבויות. מדגיש שאם מישהו תורם את ארכיונו האישי רצוי

לקחת את המחשב שלו כדי שאפשר יהיה לפתוח את הקבצים. מציע לגבות הכל בדיסק

קשיח. היום זה זול לרכישה.

הדס: איך לשמור מיילים?

איך מביאים למודעות אנשים שחשוב לשמור?

שי: הכותבים על נייר- מתו... בעוד כמה שנים כל האוספים יהיו דיגיטאליים.

גליה: קבלנו לארכיון אוסף של ברכות לשנה טובה.

היום, בעידן הדיגיטאליות, מה גורלו של תיעוד מסג זה?

מאשה: יש אנשים שאינם אנשי שם ויש להם אוספים נדירים ומעניינים. תפקיד הארכיון

לשקף תהליכים תרבותיים המשתקפים באוספים.

מעלה בעיה שלעיתים הסדר המקורי של יצירת האוסף לא נשמר מפני שעושים סדר לפני

מסירתו... Jennifer Meehan כתבה- כשלא יודעים מהו הסדר המקורי, הארכיונאי מסדר

לפי סדר הגיוני של בעל האוסף. צריך ללמוד על האדם והביוגרפיה שלו (Archivaria 70).

מספרת על אוסף פרדי כהנא, אדריכל בקיבוץ, שמסר את הארכיון שלו יחד עם בסיס

הנתונים עם תיאור החומרים. קשה היה לפתוח את הקבצים.

ליליק: שומרת את החומר בגרסאות שונות. שואלת, כמה גרסאות כדאי לשמור לאור

העובדה שיש קבצים שנועדו לשימור, יש להנגשה וכיו"ב.

שי: סוקר את הנושא של שימור דיגיטאלי ומציין כי לפעמים מקבלים קבצים בגרסה מתקדמת ביותר שלא תמיד ניתנים לפתיחה.

הדין חוזר לארכיונים אישיים.

זוהר: חשוב למפתח לעומק כל מכתב ומכתב. היום כשאפשר לסרוק יותר פשוט לסדר ב-O.C.R (?)

מאשה: מה קורה אם יש מעט חומר שמתקבל באוסף אישי?

סטפן: צריך לברר אם יש עוד חומר במקום אחר ואז מגדירים כחטיבה.

גליה: איך מבדילים בין אוסף וארכיון אישי?

סטפן: כאשר החומר כולל מסמכים והתכתובת אישית פותחים ארכיון אישי, כאשר מדובר בחומרים אחרים, פותחים אוסף.

גליה: "ארכיון אישי"- מינוח שנקבע על ידינו בארכיון. בספריה הלאומית נשמרים ארכיונים של

אנשי שם, בארכיון "של מקום" (ארכיון העיר) - מוכנים לקבל מכל אדם. כל אזרח מקומי

מעניין אותנו. פתחנו חטיבה של בעל הארכיון שנמסר גם אם הוא אדם מן השורה.

ליליק: מספרת על אוסף של 50 יומני שנה של אחד הותיקים שבהם רשם מדי יום את

עבודותיו כולל מילים ומונחים התואמים לזמן הביצוע ולאופי העבודות. מאותו אדם התקבלו

גם אלבומים ומסמכים. מתלבטת מה לעשות עם היומנים והאם לקרוא לזה ארכיון אישי

ולשמור הכל.

הדעה הכללית – כדאי לשמור- נותן תמונת תקופה של חקלאי.

לקראת סיום הפגישה הוחלט שהנושא לא מוצה ונמשיך בפעם הבאה.